

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 15.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 17 Oktober 1910.

Expedition: Kammakaregatan 6.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonpris 20 öre pr petitråd.

30 Årg.

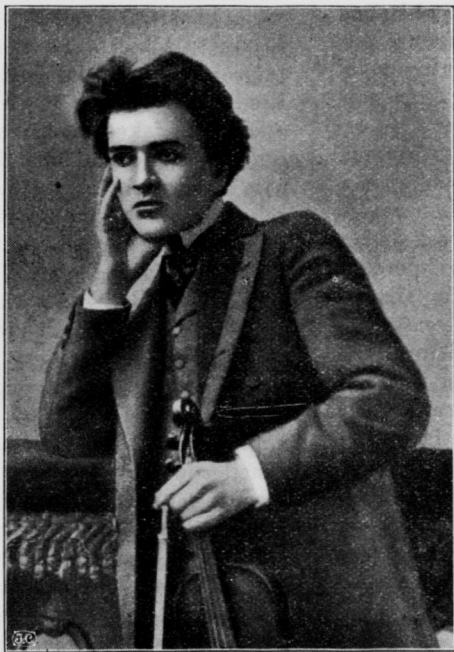
Bronislaw Huberman.

Bland violinens märkligaste »underbarn» ha vi kunnat nämna Bronislaw Huberman för femton år sedan, men såsom ett sådant har han icke hittat till oss. Han, likasom i våras Franz Vecsey, trampar inte med »barnskorna» Stockholms gator; det är först som mogen man och konstnär han, vida berömd, gästar vår hufvudstad för första gången.

Bronislaw Huberman är född i Warschau d. 19 dec. 1882. Fadern verkade där som advokat men i blygsamma omständigheter, med nöd för-tjänande dagligt bröd för familjen. Han var passionerad musikalisk och spelade en längre tid violin, hvarmed

han dock upphörde, då han fann att han inte kom långt nog i konsten, men det hade blifvit en fix idé hos honom att en af hans söner skulle göras till berömd musiker, och den lotten föll på Bronislaw, äldst af hans tre söner. Redan som litet barn visade denne ett ovanligt musikminne. Sedan en violinist upptäckt att gossens hand tycktes skapad för violinen, skaffade man honom en sådan och tillika en lärare i instrumentets behandling. Han var nu 6 år. Sju år gammal medverkade han redan på en väl-görenhetskonsert. I Warschau fanns emellertid ingen för hans utbildning lämplig lärare. Man rådde då fadern att sända honom till Berlin för att söka få undervisning af Joachim. Men hur skulle det låta sig göra. Fadern

saknade medel därtill. Modern, som mycket älskade musik, ehuru ej utöfvande sådan, var en energisk kvinna och hon hittade på råd. Under ett helt år vidtogs nu stor sparsamhet i hushållet och så såldes en del möbler, så att man med en sparpenning af 400 rubel kunde resa till Berlin. Det var ett djärft företag, ty om gossens far vistades längre än ett år utom hemlandet, riskerade han att förlora sin ställning som advokat, och misslyckades man, så stod man där med två tomma händer. Familjens framtid berodde sålunda af gossens violin, hvarom han dock ej hade någon aning. Emellertid voro föräldrarna fulla af förhoppningar. Men väl anlända till Berlin började utsikterna mörkna, ty man fick höra att Joachim, som trött-

Bronislaw Huberman.

Harold Bauer.

nat på alla »underbarn», ville icke vidare höra talas om sådana. Fadern hittade då på att i egenskap af advokat söka tillträde till den berömda mästaren, och då denne trodde att han sökt honom i ett juridiskt ärende, blef han mottagen. Då fadern trädde in till honom, hade han Bronislaw med sin violin i släptåg och gossen höll sig blygt tätt bakom honom. När då Joachim fick se pilten, stampade han i golvet, förgrymmad utropande: »återigen ett underbarn! nej, nej...» Det var ett förskräckligt ögonblick. Fadern var emellertid enträgen; han berättade att han med hela sin familj rest dit från Warschau och därmed gjort en stor uppföring; af mästarens dom berodde nu allas deras öde, hans vägran var detsamma som deras ruin. Slutligen gaf Joachim efter och ropade till gossen: »Spela!» Han började en Nocturne af Chopin. Vid första stråktagen rynkade mästaren pannan men blef allt mer uppmärksam och gaf flera tecken till inre rörelse. »När spelet slutat» — berättar Huberman — »omfamnade han mig, kyssade mig på pannan och yttrade till min far: »Jag har ännu aldrig hört en gosse som varit så lofvande. Han skall få bli en af mina käraste lärjungar. Jag tackar er att ni fört honom till mig.» Detta var naturligtvis ett gudaord för fadern. Tack vare Joachims rekommendation kunde den lille Huberman nu ge en rad konserter vid tyska badorter. På en af dessa fick en berömd porträttmålare Angeli lära känna honom och rådde fadern att resa till Wien med gossen. Där blef han mottagen af kejsaren, som öfverhopade den lilla konstnären med loford och skänkte honom en violin. Detta var 1892. Sedan återvände gossen till Berlin och studerade i sex månader för Joachim. Derefter företog han en konsertresa genom Holland och Belgien. Under resan tog han lektioner af berömda mästare, som han träffade, och anser sig ha att tacka det dubbla inflytandet af såväl lärare som publik för sina bästa framsteg.

Så kom fadern med honom till Paris, där han gaf flera konserter och hade den stora lyckan att der finna en mecenat i den polska greffen Zamoycki, hvilken han räknar som »sin andra far.» Denne rådde familjen att bege sig till London. Där gäfvos flera konserter, men skörden af lagrar var där rikare än af guld. Grefven fick då en god idé. Han förde den lille violinisten till Adelina Patti, som hörde honom med förtjusning och lofvade föräldrarna att taga honom med på sina konsertresor, som hon stod i begrepp att företaga i Österrike och Tyskland. Med detta löfte återvände nu familjen till Berlin. Där blef den dock utsatt för stora ekonomiska bekymmer, och detta var den sorgligaste tiden på den unge konst-

närens lefnadsbana. Man vände sig nu åter till Adelina Patti och påminne om hennes löfte, men utan framgång. Då försökte man sig hos impressarien för hennes konsertturné. Denne var bosatt i Wien, där sångerskan just då skulle uppträda. Han var att börja med villig att engagera gossen, men ville sedan draga sig tillbaka »emellan publiken tröttnat på underbarnen», såsom han påstod. Förtviflade reste dock föräldrarna med Bronislaw till Wien och lyckades åstadkomma hans uppträdande. Det var efter denna konsert tillsammans med Adelina Patti, som den ansedde kritikern Hanslick yttrade: »Vi ha sagt en nedgående stjärna farväl, men ha också att hälsa en uppgående» — med denna senare menade han Bronislaw Huberman.

Från denna stund daterar Huberman sin lycka på konstnärslanan. Han var då 12 år. I Wien väckte han så stor förtjusning, att han själf gaf 12 på hvarandra följande konserter. Efter denna triumf gjorde han en konserttur genom Österrike och Rumänien, där den konstälskande drottningen omfattade honom med stor välvilja. Vidare begaf han sig till Nord-Amerika, där han i Newyork på Metropolitan-operan spelade fjorton söndagar efter hvarandra. I Ryssland firade han därpå stora triumfer.

Han hade nu uppnått femton års ålder och fann det vara bäst att hvila några år för att fullkomna sin konstnärliga och litterära bildning samt göra kompositionsstudier. Under fyra år gaf han sålunda inga konserter. Som nittonåring återtog han sin konsertverksamhet och kom så till Italien, där han fick den stora äran att på Paganinis i Genua som en relik förvarade violin spela vid en välgörenhetskonsert till förmån för de vid den stora jordbäfningen i Syd-Italien lidande. Idén härtill utgick från konstnären själf, som vid tillfället blef mycket firad och fick mottaga en stor Paganiniguldmedalj, af stadens råd öfverlemnad till honom som »återuppväckt Paganinis strängar och ande.»

Det är öfverflödigt att här vidare redogöra för Hubermans verksamhet som konsertgiffvare och den lofordande kritik som föreligger från alla de platser där han uppträdt. Det är särskildt innerligheten, sängbarheten, poesin i hans spel, hvarmed han i så hög grad säges tjusa sina åhörare. Att han med skäl räknas till nutidens förnämsta violinkonstnärer, det är en känd sak, och det gläder oss att vi ändtligen här få göra hans bekantskap.

Om hans första konsert, som eger rum den dag detta nummer utgifves, få vi yttra oss i det följande.

Harold Bauer.

Af förstklassiga pianovirtuoser är Harold Bauer en som visar sig vår hufvudstad trogen, om än han gjorde ett årtiondes paus i sitt konserterande här från 1899 till 1909. Två år i rad har han emellertid besökt oss och senast förra året låtit höra sig i Musikaliska akademiens konsertsal, hvars estrad han ånyo i dessa dagar tager i besittning.

Första gången Bauer konserterade i Stockholm var i nov. 1898, då han gaf två konserter i akademisalen, hvarvid hans program upptog Beethovens Sonata appassionata, Schumanns »Carnaval» och »Etudes symphoniques», Chopins Ass dur-polonäs och H-moll-sonat, Liszts Rhapsodie hongroise n:o 6 och bravurfantasier öfver Walkürenritt och Feuerzauber ur Wagnerska musikdramat m. m.

Året därpå den 1 nov. gaf han åter konsert här i samma lokal, då hans program upptog Toccata och Fuga af Bach-Tausig, Schumanns »Faschingsschwank», Chopins Ass-dur-Ballade, F-moll-Fantasie och Etude A-moll, Liszts »Au bord d'un source» och 13:de Rhapsodi samt två svenska kompositioner: »Klockringning» af Peterson-Berger och »Roddarens sång», nyhet af Emil Sjögren, samt 2 Capricer af Sinding.

När Bauer kom åter 1909 gaf han från 1:a till 7:e oktober tre konserter. Programmet upptog på första konserten Brahms' 16 Walzer (op. 39), Beethovens Sonat op. 111, af Chopin Ess-moll-Polonaise, Barcarolle och Cissmoll-Scherzo samt Schumanns Fantasi-stücke op. 12; på andra konserten: Schumann-Fantasie, op. 47; Mozart: Sonat, F-dur; Chopin-Fantasi op. 49; Cesar Franck-Bauer: Prelude, fuga och variationer; Debussy: »Jardins sous la pluie»; Alkan: »Le vent»; Schubert: Impromptu, Ass-dur och Saint-Saëns: Etude en forme de Vals. På den »populära afskedskonserten», den tredje och sista, spelade han Beethovens Sonata appassionata; Schumann: Papillons och Toccata; Chopin: Berceuse, Ballade, F-moll; samt Liszt: Etude, Diss-dur och Rhapsodie n:o 13.

Harold Bauer är född i London 1873 och debuterade där vid 10 års ålder som — violinist. Han gjorde detta med så stor framgång, att han under 9 år fortfor att uppträda som violinvirtuos i Englands stora städer. Emellertid egnade han sig äfven åt pianospelet med den ifver, att violinen blef lagd å sido. År 1892 begaf han sig till Paris, där han studerade för den världsberömda pianisten Ignaz Paderewski och blef snart engagerad för konsertresor i åtskilliga europeiska länder, besökande Spanien, Holland, Tyskland, Polen, Österrike-Ungern, Ryssland och 1898, under hr Strakoschs impressariat, Skandinavien. Men

i hemlandet hade *pianisten* Bauer då ännu icke gjort sig bekant som sådan.

Där som öfverallt har han nu vunnit stadgaadt rykte som en af nutidens allra förnämsta pianovirtuoser, tekniskt öfverlägsen i sitt spel, mäktig af både storslagen kraft och fin touche, om också man hittills mer har beundrat hans talang än känt sig värmd af hans föredrag.

Musikens ursprung.

(Forts.)

Hornmusiken hade ingen text, inga uttrycksfulla tonfall utan endast takt. I denna mening finner man riktigt Bülow's bevingade ord: »I begynnelsen var rytmen.»

I kördansen yttrar sig behovet af starkare själs- och kroppsrörelse ända till fullkomlig utmattning. Naturmänniskan beherskas af musiken som hon utöfvar efter grundsatsen: »ju högljuddare, ju bättre», och detta mera än vi samt visar sig i sjukdomsfall draga nytta af dess retande verkningar. Men med tiden förlorar musikidkandet den uteslutande sociala karaktären. Ur de dansandes kör, som representerar »gemensamhetsandan», framträda enskilda sångare och tonsättare, som af de öfriga mycket firas och belönas utan att därför intaga en mera aktad samhällsplats. Deras inflytande på mängden begagnas dock icke sällan af höfdingarna, för att andligen beherska folket, ja stundom blef höfdingen själf sångare, dansare och dirigent och förbehöll sig också bruket af bestämda instrument. En stor förtjänst i urtiden tillkom för öfrigt kvinnorna. Dessa voro ju de ifrigaste och äfven bästa när det gällde sång. Jemte denna af Wallaschek företrädesvis behandlade sociala musik i hvars afsikt det ligger att uttala gemensamhetskänslan eller inverka på andra, har det väl också från äldsta tider givits en individuell musik. Det otillfredsställda behovet att meddela sig, som under långa timmar tryckte på de i vida fältet vandrande herdarne, uttryckte sig i primitiva tongångar, sådana man t. ex. finner i korta melodifraser hos Nillandets innevånare eller hos den fångne eskimåen som dagen i ända kan upprepa en melankolisk tongång af ett par takter. Vid detta individuella musicerande blir själfva tonen, stigandet och fallandet af tonlinjen, naturligtvis långt viktigare än takten. Vi stå vid melodien groddknopp. Den näst högre graden efter »solot» är då uppkomsten af genomkomponerade sånger, som icke mer inskränka sig till den körstilen tillhöriga repetitionen af primitiva tonföljder. Gerna gripa sådana »ensamma människor» till ett primitivt tonverktyg och försöka att fördrifva tiden genom nyanterande och kombinerande af de

få instrumentet tillhörande tonerna. Här träder redan ett nytt moment till: den till slut i virtuositeten stigande spellusten, som i musikens historia jämte det till »uttryck» drifvande begäret för meddelande, spelar en betydande roll. Att musiken framgick ur de primitiva folkens kärlekslif, såsom Darwin i analogi med djurvärlden trodde, är hittills icke bevisadt. Kärlekssånger möta oss först på en något högre kulturgrad. Det är dock sant att de svärmodiga klagotoner, hvarmed t. ex. den unge Kirgisen nattetid gifver uttryck åt sitt hjärtas längtan, lifligt erinrar om fåglarnas spel och locktoner. Ferencsy beskriver denna sång såsom ett pressadt, gnällande, tremulerande ljud, som från piano sväller ut till starkaste forte, sedan blifver allt mera svagt och uthållande för att slutligen tvärt afbrytas med snyftande skri. Visste man icke att sångaren därvid kände den högsta lust, kunde man af de krampaktigt spända ansiktsmusklerna, af den stora ansträngningen och den klagande tonen sluta till den högsta hjärteångest. Det fins framskridna naturfolk, hos hvilka gåfvan att uppfinna och sjunga solosånger är så utbredd, att dessa icke mer tjäna blott och bart till privat förnöjelse, utan såsom medel till sällskaplig underhållning. Rundsånger, hvarvid under kretsgången uppstämmas improviserad sång och kören sjunger efter hvarje sådan, äro t. ex. hos Ballapinkafferna mycket omtyckta. Hos Aschanti hållas formliga sångspel, i det personer af båda könen ur den i två motstående fronter uppställda kören, tröda fram och sjunga en dialog. Hos andra utveckla sig därur täflingssånger och sångarstrider, hvarvid hela skaran deltagar i en hvarje solo avslutande körrefräng. Tillkomma så instrumentala för- efter- och mellanspel så uppstå de mest mångfaldiga kombinationer.

I den historiska tiden äntligen finna vi alla dessa faktorer i musiken samverkande och hvarandra vexelvis genomträngande. Instrumenten vilja efterlikna sången; människorösten vill täfla med instrumentens tonfigurer. Äfven språket träder alltmera fram såsom bestämmande element och en vexelverkan mellan dessa olika makter, af hvilka en hvar i sin tid vinner öfverhand eller träder i bakgrunden framgår rörelsen och fortskridandet i musikhistorien. Men det viktigaste är att med den fysiologiska verkan af ton och rytm allt mer förbinder sig psykiska verkningar: det beständiga förändrandet af musiken. Människan har under en mångtusenårig utvecklingsgång lärt att alltmer slå fram den gudomliga gnistan ur musiken, eller, om man så vill, införa i den allt mera gudomliga och andliga moment. Kommer det i vår tid mindre an på hvad musiken fordom var, så synes dock de kunskapen ej så

oviktig att musiken sedan äldsta tider tilltrots såsom å ena sidan den ordnande, människförbindande, sociala makten, å andra sidan medel till uttryck för effekter och själsspänningar.

Det viktigaste steget till en konstnärlig musik var bruket af instrumenten, som medförde iakttagandet af bestämda tonhöjder. Emellertid voro vid förfärdigandet af dessa verktyg ofta allra först optiska, ornamentala syften bestämmande till dess man lärde sig och kunde uppskatta akustiskt riktiga förhållanden hos dem. Då urmusiken ej ägde någon melodi utan endast takt, voro de äldsta instrumenten inga speciella tonverktyg utan föremål af ben, musslor och dylikt som man slog emot hvarandra. Innevånarne på Filippinerna och Karolinerna, Melanesierna, flere australiska stammar hafva alls inga instrument utan ledsaga sången med taktmässiga handklappningar, hvilket hos de asiatiska kulturfolken ännu är brukligt. Negerer nyttja till markering af takten allt som slamrar, trästycken, bleckdosor, nycklar etc. Det första verkliga instrumentet synes ha varit Gong, den klingande stenplattan. Principen för tonbildning genom gnidning (strykning) blef först tillämpad på trästycken och därifrån först öfverförd på stränginstrument, hvars urtyp är den rasslande bågsträngen. Värde af resonansbotten pröfvas först med slaginstrumenten (trumma, puka) och resultatet af dessa olika slags instrument är violinen. Men äfven klaveret har sin prototyp i de afrikanska och sydamerikanska naturfolkens Marimba eller Silimba.

Blåsinstrument äro oss redan från den förhistoriska tiden bekanta. Piporna af ben voro förebilderna till den skurna rörlöjten. Emellertid torde dessa och andra blåsinstrument ursprungligen endast vara ämnade till signalering. De i spridda flockar vandrande Marunfolket i Afrika göra hvarann förstådda genom hornblåsning. De hafva för hvar och en af bekanta ett slags ledmotiv och gifva sig därmed tillkänna på långa afstånd. I musiken infördes blåsverktyg i det man försökte återgifva tonföljden i bekanta sånger. De tjänade då själfva sången till stöd, sångmelodien själf slöt sig mer och mer till den blåsandes teknik och så föredrog man de naturtoner, som lättast kunde frambringas: tonika, ters, kvint och oktav.

Om också begreppet om det andliga och materiella förvärfvet i musiken är helt modernt, synes dock redan hos naturfolken en sång, en melodi, bruket af ett instrument i många fall bundet vid släkte, stam, familj och festliga anledningar. Papuas och Botokuderna hafva flöjter, som endast äro bestämda för kvinnorna; vildarna vid Rio dos Urauges hafva trumpeter, hvilka blotta betraktande är vid lifsstraff kvinnorna förbjudet. Hos många nordamerikan-

ska Indianer har hverje stam sin sångskatt, hvilken såsom nationalegendom aktas för att nå främmande öron. På ett högre kulturstadium finna vi sådana inskränkningar hos prästerliga sångarfamiljer, hvilka bevara en egen sångrepertoar; så förekommer musikaliska »skolor», hvilka behandla melodier, föredragssätt, praktiska färdigheter såsom sitt privilegium.

Sammanställningen af flere instrument till en liten ensemble (företrädesvis kvartetter) och hela orkestrar, visar sig vara urgammal, de senare särskildt i fråga om krigsmusik. Man spelade utan nottecken, improviseradt, så som de tämligen bestämda, konventionella tongångarna medgäfvos. Dirigenten slår takten ljudligen med en staf eller stampar den på ett bräde. Anmärkningsvärda äro flöjtorkestrarna hos folk i Guiana, i centrala och sydöstliga Indien. Hos de sistnämnda spelar hvarje instrument blott en enda ton och genom successivt insättande af en sådan uppstår, liksom hos den gammalryska hornmusiken, en melodi.

I ett visst stadium af utveckling leder olikheten i det medfödda röstläget de sjungande till praktiserande af flerstämmig harmonisk musik. Anlaget härför är hos skilda raser olika, men ingalunda inskränkt endast till Europeerna och ej alls något kännemärke på högre kultur. Hottentotter och Betschuaner känna till den tvåstämmiga sången. Då Cook upptäckte Nya Zeeland (1770) hörde han folket sjunga en tersmelodi, som han upptecknade. Från Nordamerikas västkust har man också en sådan och Aschantifolket i Guinea spela en dylik på sina instrument.

Negrerna isynnerhet attrappera lätt den europeiska musiken, och deras organ fatta europeiska harmonier i samma mening som vi. Däremot känna och fatta de högkultiverade chineserna, inderna, araberna, hellenerna och romarne endast enstämmig musik. Men om också sinnet för den vertikala harmonien hos dem icke är utveckladt, så finna vi så mycket finare deras sinne utveckladt för tonernas successiva förlopp, för den horisontala harmonien, och får väl instämma med den persiska filosofen Hassan Bey, som redan i 15:de århundradet påstod att den musikaliska organisationen i grund och botten är densamma hos hela mänskligheten.

Naturfolken sjöngo i dur och moll, utan att för dem skilnaden därisåsom uttrycksmedel för glada eller sorgliga känslor är medveten. De ha sorgekväden i dur och glädjesånger i moll. Ofta låta dessa tonslag ej tydligt särskilja sig, då i stället för den lilla eller stora tersen en däremellan ligande intervall (den neutrala tersen) användes. Många forskare anse molltonarten hos naturfolken för en falsk, d. ä. för djupt intonerad, i alla fall omedveten dur. Om en teoretisk kun-

skap kan begripligtvis ej hos dem vara fråga, dock kunna vi af förhandenvarande musikexempel, och vid betraktande af deras instrument sluta till befintligheten af två till grund ligande urskalor: först en af 5 heltoner bildad fem-tonsskala hvar på sångerna hos chineser, japaner, polynesier, i Europa hos kelter och hellener äro baserade. En hvar kan sätta sig in häruti, om han föreställer sig en skala, bildad af pianoklaviaturens fem svarta tangenter (den pentatoniska skalan). Att på detta sätt vackra melodier kunna uppstå, lära oss många folkvisor och t. ex. slummermotivet i Wagners »Feuerzauber». Därjemte existerar en »afrikansk» tonskala som består af treklängens elementer och tyckes fotad på blåsinstrumentens teknik. K. Engel påstår till och med att tonskalan med sju steg öfverallt har utvecklats sig ur den på fem. Southgate demonstrerade i London 1890 pipor från en tre tusen år gammal egyptisk sarkofag, hvilka angäfvos den diatoniska skalans toner. Man må tänka derpå, att hos flöjtinstrument lättheten för hålens borruing var bestämmande för tonskalans bildning, att här skalan med sju steg bäst motsvarade den praktiska spelbarheten. Till sist ledde också människornas naturliga tonsinne allt mer till denna diatoniska skala, som ej mer är grundad på en konstmässig fantasiens uppfinning utan i naturen, d. ä. på akustikens lagar. För öfrigt tar man miste om man anser svårare takt- eller tonförhållanden som bevis på högre kultur. Sudaneserna sjunga marschsånger i $\frac{5}{4}$ takt. Teori och tradition har just hos kulturfolken i många hänseenden lett till inskränkning, försteling, där naturmänniskan utan betänkande utnyttjar de gifna möjligheterna.

Tonkonstens utveckling har icke hos de särskilda folken framgått med lika steg. Tanken på ärfthigheten af de musikaliska anlagen är allaredan uppgifven och man förklarar framskridandet genom traditionen, i det den ena generationens förvärf tjänar den följande till trappsteg. Kulturfolken åtnjuta sålunda fördelen af en rik tradition. Där folket har tillfälle att höra mycket musik, godt utförd, utvecklar sig det musikaliska sinnet och den allmänna smaken höjes. Men äfven förmågan att upptaga traditionen och förarbeta den är hos de särskilda nationerna bunden vid vissa betingelser, om hvilka på förhand saknas den klara insikt, som gör att de undandra sig ett godtyckligt inflytande.

—*—

Nuvarande operahusets första decennium.

(Forts.)

1899. Från början af året ha vi också att anteckna frk. Nordins debut som Elisabeth i »Tannhäuser». D. 30 jan. började fru Ellen Nordgren-Gulbranson gästspel som Brynhilda i »Valkyrian» och sjöng d. 6 febr. Elisabeth i »Tannhäuser». D. 11 febr. debuterade fröken Nordin som Elsa i »Lohengrin». Vid slutet af denna månad gafs 4:e symfonikonserten, då hr Carl Kihlman spelade Max Bruchs 2:a violinkonsert och bl. a. gafs Symfoni, D moll, af Cesar Franck. I mars återupptogs »Den stumma från Portici» och i »Romeo och Julia» gjorde miss Lilian (Duncan) Eldée sin första debut här i den kvinnliga titelrollen.

På 5:te symfonikonserten, d. 2 april, förekom en svensk komposition: »Dvärgakrig», till ord af Fitger, ballad för baryton (hr C. F. Lundquist) och orkester. D. 8 april skedde premiären af »Valdemarsskatten», romantisk opera i 4 akter af A. Klinckowström, musik af Andreas Hallén. Hufvudrollerna hade följande besättning: Ava: frk. Thulin; Valdemar: hrr Forssell (sed. hr Lejdström), Olof Eskilson: hr Ödmann (sed. hr Lemon), borgmästaren, Ung-Hanse: hrr Lundquist, Söderman; abbot Clemens: hr Selligren (sed. hr Elmblad). Ebbe Strangesen: hr Bratbost. I »Oberon» debuterade d. 17 april för första gången ett par unga sångerskor, nämligen frk. Marie Malmerfelt som Puck och frk. Lotten Morell som Fatima, och i »Valdemarsskatten» debuterade d. 20:de frk. Nordin som Ava. I »Carmen» uppträdde dagen därpå miss Eldée som gäst i Micaelas roll. D. 26 gafs en repris af Mozarts »Enleveringen ur seraljen» med följande rollbesättning; Constanze, Blonde: fru Östberg, frk. Karlsohn; Selim pascha, Belmonte, Pedrillo, Osmin, Mustafa: hrr Grafström, Lemon, M. Strandberg, Elmblad, Henriksson. D. 27 april debuterade ånyo frk. Morell, då som pagen Stefano i »Romeo och Julia». — Vid 6:e symfonikonserten, d. 3 maj, gafs bl. a. en ny symfoni, D-dur af H. Alfvén. D. 11 maj uppfördes jämte Glucks »Orfeus» en ny balett *En sommaridyll* af balettmästaren Glasemann med musik af E. Ellberg. D. 14 maj gjorde fru Alma Boman sin första debut såsom Cherubin i »Figaros bröllop». D. 29 maj egde rum en repris af »Den flygande Holländaren», som då ej uppförts här på 27 år. Sentas roll utfördes nu af fru Lindberg, Holländarens af hr Forsell; Dalands och Eriks af hrr Elmblad och Ödmann. Spelåret slutade d. 7 juni med uppförande af denna opera.

Höstterminen och det nya spelåret började d. 21 aug. med »Valdemars.

skatten». Med detta spelår upphörde hr Lemon att tillhöra operan och ersattes där af Adami (Nilsson). En annan ny tenor erhöi operan i hr Henning Malm, som vid operabygget tjänstgjort på dess ritkontor och första gången beträdde scenen d. 13 sept. som Octavio i »Don Juan». En annan 1:a debut på kgl. teatern gjorde hr Thor Mundahl d. 17 sept. som Lothario i »Mignon» och ett par dagar senare utförde frk. Nordin Senta i »Holländaren». D. 20 sept. gick »Valdemarsskatten» för 25:te gången öfver vår operascen. D. 7 okt. gafs första symfonikonserten för säsongen. D. 11 gjorde fru Alma Boman sin 2:a debut, denna gång som Micaela i »Carmen». Vid midten af månaden återupptogs Stenhammars »Tirfing» i omarbetning med förkortningar. — I början af november, 4—10 gäfvos fyra Grieg-konserter med tonsättaren själf som dirigent för sina, alla programmen upptagande, kompositioner. Utom hofkapellet medverkade fruor Math. Linden och Dagmar Möller samt hr Lundquist som sångsolister samt medlemmar af Nya Filharmoniska sällskapet och pianovirtuos Leonard Borwick, som spelade pianokonserten och G-moll-Ballad. Hr Borwick konserterade då för tillfället här. D. 15 nov. uppfördes Frans Berwalds opera *Estrella di Soria* i sin helhet (en del af den gafs, som sagts, vid operahusets invigning). Rollbesättningen var följande: Estrella, Zulma, en blomsterflicka: fru Östberg, frk. Hultgren, Fernquist; konungen, Salvaterra, Muza, Sambrano, Diego: hrr Sellergren, Ödman, Söderman, Ericson, Lejdström. Vid symfonikonserten d. 21 nov. spelade hr Aulin sin 3:e konsert, i C-moll. — Den 4 dec. skedde repriser af »Josef i Egypten» och Glucks »Värdrotningen». I »Josef», som ej uppförts på 10 år här, utförde hr Forsell Simeons roll och hr Malm gjorde som Josef sin 2:a debut; dagen därpå debuterade frk. Gerda Nilsson första gången på operan som Mignon. D. 11—16 dec. ägde föreställningar rum af Mounet-Sully från Comédie française i Paris'. Till firande af Beethovens födelsedag gafs d. 17 dec. hans »Fidelio», hvarvid fru Östberg utförde Leonoras parti, frk. Karlsohn Marcelinas; för öfrigt utfördes Florestan, Rocco, Don Fernando, Pizarro, Jacquinno af resp. hrr Bratbost, Elmlad, Sellergren, Söderman och Max Strandberg. Vid reprisen d. 30 dec. af »Hans och Greta» utfördes Hans' roll af frk. Hulting, Greta af frk. Thulin. (Forts.)

»Don-Juan»-jubileer.

400 gånger har Mozarts odödliga opera gått öfver vår kungliga operascen då detta inträffade d. 6 sisl. oktober. Ett prydligt programhäfte med

komponistens porträtt hade operastyrelsen den omtänksamheten och vänligheten att tilldela jubileums-publiken, som i det närmaste fyllde salongen. Detta programhäfte upptog personalen, och till en del affischen i facsimile, vid operans 1:a. 100:de, 200:de, 300:de och 400:de uppförande här.

Don Juan, »skådespel med sång», italiensk libretto af Da Ponte (»Il Dissoluto punito, ossia il Don Giovanni», efter Molières (»Le Festin de Pierre») i 2 akter (sedan fördelade i 4) med musik af W. A. Mozart uppfördes på Stockholmsoperan första gången d. 6 dec. 1813. Efter tyska texten af Rochlitz gafs den då i svensk öfversättning af C. G. Nordforss. Från d. 27 jan. 1856 gafs operan efter till en del ny öfversättning af W. Bauck.

Affischen hade första gången och vid de nämnda jubileerna följande lydelse:

1:a gången: *Don Juan*, en spansk ädling: hr Du Puy, *En guvernör* i en spansk provins och guvernörens välnad: hr Norberg; *Donna Anna*, guvernörens dotter: mlle Wäselius; *Don Octavio*, Donna Annas fästman: hr Lindström; *Donna Elvira*, ett spanskt fruntimmer, förlofvad med Don Juan: fru Sevelin; Leporello, Don Juans kammartjänare: hr Louis Deland; *Mazetto*, en bonddräng: hr Broman; *Zerlina*, bondd flicka, hans fästmö: fru Casagli.

Personer af åtskilliga stånd. Masker. Bönder och bondkvinnor. Betjenter. Musikanter och afgrundsandar.

De senare förekommo i sluttablån. Operan slutade med att Don Juan, »den straffade vållusten», släpas ned i afgrunden af dess andar, en scen som ännu vid 100:de föreställningen förekom men var utesluten vid den 200:de och ej vidare återupptagits.

Såsom exempel på affischstil i forna tider meddelar jubileumsprogrammet i facsimile »Don Juan»-affischen femton år efter premiären. Den hade följande lydelse:

Med Hans Kongl. Maj:ts

Allernådigaste tillstånd
uppföres

På Kongl. Stora Theatern
(Lyriska scenen).

I dag, Söndag den 23 maj 1828:

Don Juan.

Skådespel i 2 Acter, med sång,
Musiquen af Mozart.

Personerna:

Don Juan..... sp. af Hr Sällström.
Gouverneuren » Hr Preumayr.
Don Octavio.. » Hr Lindström.
Donna Anna.. » Mlle Widerberg.
Donna Elvira » Fru Sevelin.
Leporello..... » Hr Fahlgren.
Mazetto..... » Hr Lars Kinnanson.
Zerlina..... » Fru Lindström.

Herrar och fruntimmer. — Bönder och

Bondkvinnor. — Betjenter. — Musikanter. — Afgrundsandar.

Med Hans Kongl. Maj:ts Allernådigaste tillstånd tillåtes applandissementer, fastän Deras Kongl. Majeståter äro närvarande, och gifvas härmed ytterligare tillkänna, att ingen med Livrée får inträde på Spectaclet, ej heller någon med Bindmössa erhåller rum på Amphiteatern eller första, andra och tredje raden af Logerne.

Ingen Betjentyg tillåtes att under Spectaclet komma i de gångar, som närmast omgifva Logerna.

»Spectaclet» började kl. 7. — Högst biljettpriset (första radens oxögon) var 2 Riksd. Banco, lägsta 12 skillig banco.

100:de föreställningen ägde rum d. 17 mars 1847, då rollbesättningen var följande: Don Juan: hr Wallin; Guvernören: hr Haglund; Don Octavio: hr Strandberg; Donna Anna: Mlle Ebeling; Donna Elvira: Mlle Fundin; Leporello: hr Uddman; Mazetto: hr Wennbom; Zerlina: Mlle Torslow.

Föreställningen började kl. 1½ 7, Biljetterna kostade 2 Rdlr banco på »öfre amphiteater», 1,24 R-banco på nedre, 32 skill. banco på »stående parterr» o. s. v.

200 de föreställningen ägde rum d. 27 jan. 1870, samma dato som Mozarts födelsedag. Programmet upptog: 1. Ouverture till op. »Titus» af Mozart. 2. Tablå. 3. »Don Juan» med denna rollbesättning: Don Juan: hr Willman; Guvernören: hr Behrens; Don Octavio: hr Dahlgren; Donna Anna: fru Michaeli; Donna Elvira: Mlle Memsen; Leporello: hr Weiss; Mazetto: hr Lundbergh; Zerlina: fru Strandberg. — Föreställningen började klockan 7.

300:de föreställningen ägde rum d. 6 mars 1895, hvarvid signor Francesco d'Andrade hade sitt första gästuppträdande i titelrollen. Som Donna Anna gästade signora Labia, och fröken Sparrman debuterade i Zerlinas roll. För öfrigt utfördes Guvernören af hr Sellergren, Don Octavio var hr M. Strandberg; Donna Elvira: fru Östberg; Leporello: hr Brag; Mazetto: hr Nygren.

400:de föreställningen som gafs d. 6 sisl. oktober, hade följande rollbesättning: Don Juan: John Forsell; Guvernören: Ernst Svedelius; Don Octavio: Henning Malm; Donna Anna: Magna Lykseth; Donna Elvira: (»Don Juans forna älskarinna»): Anna Barthels; Leporello: Emile Stiebel; Mazetto: Gustaf Sjöberg; Zerlina: Davida Hesse-Lilienberg.

Programmen under nuvarande regimen upptaga endast för- och tillnamn på de spelande utan tillägg af »herr», »fru» eller »fröken».

Paganiniviolinen.

Ett återuppväckande från de döda.

I januari 1909 skrifver man från Genua om detta märkvärdiga relik-instrument följande:

Den som i dessa dagar uppehöll sig i Genua kunde tro att man transporterade kvarlevorna efter någon gammal hertig. Åtminstone ej ringare voro de formaliteter, under hvilka man gjorde en transport af Paganinis violin från dess 57-åriga förvaringsrum.

Så länge har den varit lämnad staden Genua i förvaring, och de lockande anbuden från världs- och musikutställningarna i Wien, Chicago, London etc., ha icke kunnat bestämma stadsfäderna i den liguriska metropolen att låna ut det kostbara instrumentet. Till och med det en gång af hertigen af Connaught gjorda anbudet att deponera en million och ställa ett krigsskepp till förfogande för att transportera det till London-utställningen hade man i Genua förklarat ej kunde komma i fråga att diskuteras. I gåfvobrevet af baron Paganini, sonen till den berömde violinmästaren, heter det nämligen: »Staden Genua till evig förvaring»... Hade det icke varit Calabriens och Siciliens olycksöde, som nu anropade Paganinis violin med sitt »ora pro nobis», hvem vet om man någonsin åter fått offentligt höra tonerna från den dyrbara Guarnerius del Gesu, hvarpå mästarren exekverat sina »Hexentanze.»

Men nu skedde det likväl. Nöden hos de olyckliga syditalienska bröderna har icke allenast öppnat kassaskåpets järndörr bakom hvilket man hittills i Genua bäddat för den store Nicolas instrument på himmelsblått siden och förvarat det under dubbla glaslock, utan äfven lärt den så länge förstummade violinen att åter bedja. Det var Bronislaw Huberman, som lät det gamla instrumentet åter tala och fick begagna det som förespråkare för Calabriens och Sicilien.

Det gällde en stor välgörenhetskonsert i Carlo Felice-teatern, och hela Genua strömmade till för att höra det nästan till legend vordna instrumentet.

Jämte öronfågnaden gafs det också något att beskåda. Och detta icke af alldaglig natur; en egendomlig festlighet, börjande med »exhumationen». En notarie och ett dussin vittnen voro närvarande därvid i stadshuset, inpackade violinen till transport i Paganinis gamla likkistartade violinfodral, applicerade kring detta band i nationalfärgerna och uppsatte en urkund rörande hela akten. Utom dem ledsgade äfven soldater violinfodralet till teatern, där det högtidligen från borgmästarens loge fördes till scenen och där öppnades.

En verklig sensationskonsert. Efter hvarje nummer vandrade violinen vidare genom vittnenas händer till

fodralet. På samma väg langades den åter till Huberman, som på scenen måste sätta den i stånd och stämma den.

Öfver tilldragelsen med instrumentet på teatern fördes nu ett andra protokoll och öfver återbärandet ett tredje. Vid midnattstid var violinen åter inom sitt af glas och järn betryggade förvaringsrum.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

- Okt. 3. Puccini: *Madame Butterfly*.
 4, 9, 15. Tschaiowsky: *Eugen Onegin*.
 6. Mozart: *Don Juan* 400:de gång. (Donna Anna, Donna Elvira Zerlina: fru ar Lykseth, Bartels Hesse-Lilienberg; Don Juan, Leporello, Mazetto, Guvernören: hrr Forsell, Stiebel, Sjöberg, Svedelius.)
 8. Wagner: *Lohengrin* (Elsa: frök. Larsén; Telramund: hrr Strömberg).
 11. Gounod: *Faust*.
 13. Mozart: *Figaros bröllop* (Grevinnan, Susanna, Cherubin: frk. Larsén, fru ar Hesse-Lilienberg, Claussen; greffen, Figaro, doktor Bartholo, don Bazil: hrr Forsell, Stiebel, Svedelius, Malm; Marcellina: frk. Karlsohn; don Curzio, Antonio: hrr Lennartson, Grafström).
 16. Puccini: *Madame Butterfly* (Cho-Cho-San: fru Kaja Ejde, gäst).

Oscarsteatern.

- Okt. 3—17. G. Lüder: *Prinsen af Pilsen*.
 16. R. Planquette: *Corneilles klockor*. (Matiné).

Musikal. akademien.

- Okt. 4, 7. Konserter af Henri Marteau och Vilh. Stenhammar.
 10. Konsert af miss Kathleen Parlow. Biträd. pianist: hrr Charles Keith.
 17. Konsert af Harold Bauer.

Vetenskapsakademien.

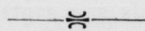
- Okt. 15. Romansafton af fru Clary Morales. Bitr. ackompanjatör: dir. Olallo Morales.

Om »Don Juans» jubileum med 400:de föreställningen här har på ett annat ställe i detta nummer nämnts. Utförandet af operan var i likhet med föregående erkännansvärdt. Något nytt från Kgl. teatern har man ej att förmäla utom att norska sångerskan fru Kaja Ejde, som för jämt ett år sedan gästade i »Madame Butterfly» ånyo börjat gästspel som Cho-Cho-San.

Konserternas tid har börjat och i denna månad följt ganska tätt på hvarandra. Marteau-Stenhammars båda d. 4 och 7, den sista till förmån för Berwaldsfonden och Marteau-stiftelsen till bekantgörande af svensk musik i utlandet, hade naturligtvis lockat fullt hus i Musikal. akademien och de båda artisternas duo-spel väckte åhörarnes

lifligaste intresse och bifall. Första konserten upptog Beethoven: C-moll, op. 30 n:o 2, G-dur op. 96, A-dur op. 47. Vid andra konserten, med svenskt program, utfördes W. Stenhammar: Sonat för violin och piano A-moll, Frans Berwald: Duo, D-dur; Em. Sjögren: E-moll op. 24. Stenhammars sonat är rätt underhållande om än icke egande den orginella schvung som Sjögrens välbekanta sonat och i första rummet Berwalds. Om första konsertens välkända Beethoven-sonater är öfverflödigt att nämna mer än deras utmärkta utförande, särskildt op. 47. »Kreutzersonaten», däri hr Marteau utvecklade en grandios styrka i ton, hvilken i de föregående föreföll stundom litet reserverad.

Kathleen Parlow hade en entusiastisk och talrik publik på sin enda konsert. Den behagliga, enkelt uppträdande violinisten är nu en full mogen konstnärinna vid sina tjugo år, att döma efter utländsk kritik och hvad hon visade här på sin konsert. Hon hade äfven nu en utmärkt ackompanjatör i mr Charles Keith. I en konsertrevy i nästa nummer kunna vi få tillfälle att redogöra för hennes program likasom för fru Clary Morales', hvars intelligent, behagliga och smakfulla sång väckte särdeles lifligt bifall vid hennes 1:a romanssoaré i Vetenskapsakademien d. 15 oktober.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Repertoaren för den närmaste tiden upptager »Madame Butterfly», »Don Juan», »Bohème», »Eugen Onegin», »Romeo och Julia».

Innevarande spelår kommer, såsom förut, att anordnas abonnemang å parkett och första raden till en föreställning i veckan. Abonnemanget omfattar 30 föreställningar, hvilka, enligt konungens beslut, skola äga rum onsdagar. Alla premiärer af nya pjäser och nyinstuderingar komma att förläggas till dessa dagar. Bland nyheter som komma att uppföras må nämnas: »Izeyl», musikdrama i 3 akter, musik af Eugen d'Albert, »Susannas hemlighet», intermezzo i 1 akt, musik af Ermanno Wolf-Ferrari, »Telemaks friarfärd», komisk opera i 5 akter, musik af Claude Terrasse, »Boris Godunoff», musikalistiskt drama, prolog i fyra akter af M. Moussorgsky, samt »Festen hos Thérèse», balett i 2 akter, musik af Reynaldo Hahn. Bland nyinstuderingar märkes »Harald Viking».

Vid uppförandet af Wagners »Nibelungens ring» kommer särskildt abonnemang att anordnas. Likaså föranstaltas abonnemang för de fem stora symfonikonsorter, som planeras för säsongen. Däremot anordnas intet abonnemang å de populära symfonikonsert-

terna, som äfven äro ämnade att bli till antalet 5.

Första abonnemangsföreställningen äger rum den 19 d:s.

Kammarmusikaftnar. Märtha Ohlson, Axel Runnquist och Carl Lindhé anordna under denna säsong en serie af 4 kammarmusikaftnar, hvilka komma att hållas i Vetenskapsakademiens hörsal den 31 oktober, 25 november, 14 februari och 21 mars. Abonnemangsbiljetter å 8 kr. och 6 kr. till samtliga dessa musikaftnar bli tillgängliga omkring den 20 oktober i Abr. Lundquists hofmusikhandel, Malmorgsgatan 8, eller kunna innnn dess antecknas å samma ställe.

Fröken Astrid Svärdröm, den unga sångerskan som i våras debuterade som Hans i »Hans och Greta», har företagit sig att ge »visaftnar för stora och små barn», samt å en sådan den 10 okt. vunnit stort bifall genom sin vackra röst och sitt föredrag.

Jenny Linds minnestafla. aftäcktes den 6 okt. kl. 1/2 1 middagen. Till högtidligheten hade, förutom en intresserad åskådarhop, infunnit sig styrelsen för förbundet S:t Erik, grossh. Joh. Unman, förste hofkapellmästare Nordqvist m. fl.

Då täckelset föll, steg d:r Karl Valentin fram och höll följande tal: »Såsom en hyllning och en erinran om den frejdade sångerska, som med sina toner vunnit en hel världs tacksamhet, har genom samfundet S:t Erik en minnestafla blifvit uppsatt på muren till hennes barndomshem. Må nn tafelan aftäckas!»

Förhänget föll och visade en rektangulär tafla af röd granit med guldinskriftion;

Jenny Lind föddes här den 6 okt. 1820.

Från Kristina Nilsson hade anländt följande telegram:

Förhindrad genom stark förkylning att öfvervara aftäckandet af Jenny Linds minnestafla, beder jag samfundet mottaga min djupa ledsnad häröfver. Christina Nilsson de Casa Miranda.

Fru Clary Morales. ger den 22 okt. sin 2:a romansafton med svenskt program..

Lisa och Sven Scholander ge på genomresa en visafton här i Vetenskapsakademiens hörsal.

Musiklifvet inom Par Bricole 1779—1890 är namnet på ett arbete af dir. Erik Åkerberg, ordens mångårige dirigent. Författaren har som källa haft att tillgå en i P. B:s matritel för 1874 intagen liten tillfällighetsskrift, kallad »Försök till skildring af det musikaliska elementet inom sällskapet P. B. intill år 1858» af F. af Wann-

quist och beslöt att utarbete en fortsättning till närvarande tid och utförligare skildring af den förut behandlade tidrymden. Orden P. B. har, som bekant, bland sina medlemmar alltid kunnat räkna ansedda svenska tonsättare, operaartister och andra större musikaliska förmågor. Boken prydes af 72 porträtt och 2 plancher. Den är utkommen på Bonniers förlag.

Ludvig Wüllner ger tillsammans med sin vanliga ackompanjatör Coenraad van Bos konsert i Musikaliska akademien den 26 oktober.

Hyllning för Mathilda Jungstedt. Operasångerskan fru Jungstedt blef på sin födelsedag den 13 okt. firad på olika sätt. En hyllningsgård, ståtligare än de andra, var det porträtt af fru Jungstedt såsom Orfevs, måladt af prof. Kronberg, som vänner och beundrarinnor bidragit till att åstadkomma och nu öfverlämnade, med det enda villkor att taflan en gång i en framtid måtte komma att införlifvas med Musikhistoriska museets samlingar.

Fru Jungstedt lämnar om några dagar Sverige för att tillbringa vintern på Tenerifa.

»Kronofogdarna» på Oscars-teatern. Till uppförande å Oscars-teatern förberedes »Slotterölet eller Kronofogdarna», det gamla klassiska sångspelet med musik ur flera tonsättares verk vald och arrangerad af C. Envallson (uvertör af J. D. Zander). Stycket, allra först uppfördt på Munkbroteatern 1787, sedan på andra hufvudstadsteatrar, hade till 1860 upplefvat 294 föreställningar. Det återupptogs i febr. 1886 på Nya teatern härstädes. Stycket iscensattes af regissören C. A. Söderman, som också verkställer en för nutida förstående nödvändig lätt revivering. Hufvudrollerna utföras af hrr Ringvall och Oscar Bergström.

Dramatiska föreställningar på Operan. Det högre dramat kommer snart att rycka in på vår Opera, då Drachmanns sagospel »Det var en gång», med musik af Lange-Müller, skall uppföras. Från Operan skola medverka kör, statister, balett samt orkester, medan styckets hufvudroller utföras af Dramatiska teaterns artister. Dekorationer och kostymer utföras vid Operan. För regien kommer antagligen hr Gustaf Linden att svara.

Henrik Bolin, f. d. löjtnant, baritonsångare, ger konsert härstädes i början af november. Hr Bolin, elev af d:r Bratt, har i utlandet studerat sång under 4 år för kammarsångaren Weiss i Wiesbaden och med mycken framgång konserterat i Tyskland.

Carl Aug. Söderman, Operans mångårige sångare och regissör, som med förra spelåret lämnade den-

samma och i sistnämnda befattning nu tjänstgör vid Oscarsteatern, fyllde den 13 oktober 50 år och var då föremål för flerfaldig hyllning. För hans konstnärliga verksamhet under 25 år vid Operan redogjorde vi i den biografiska uppsats om honom, som jämte hans porträtt var införd i denna årgångs första nummer.

Göteborg. Göteborgs orkesterförening kommer, efter ett beslut af styrelsen, att härefter kallas »Göteborgs symfoniorkester», under det att föreningens namn, »Göteborgs orkesterförening», bibehållits.

Likasom under förra året komma regelbundet onsdags- och söndagskonserter att gifvas, hvarjämte fem abonnemangskonserter skola hållas, den första den 28 oktober. Som solister vid dessa ha engagerats operasångaren Carl Lejdström, pianisten Fritiof Backer-Gröndahl, professor Henri Marteau, professor Hugo Becker, tonsättaren, dirigenten Jean Sibelius och operasångerskan D. Hesse-Lilienberg Dessutom kommer John Forsell att under säsongen ge en konsert. Dirigenter äro hrr Wilh. Stenhammar och Thor Aulin.

Göteborgs orkesterförenings inkomster uppgingo under förra året till 78,433 kr., utgifterna till 102,228. Bristen, omkring 24,000 kr., betalas af Göteborgs stad. Stiftarnes tillskott samt medlemsavgifterna gå sammanlagdt till 25,136 kr. Aförningarna ha gått till 80,000 kr. jämte 6,500 kr. till solister.

Orkestern kommer under denna säsong att under ledning af nämnda dirigenter ge några konserter i Kristiania.

Från andra land.

Frankfurt a. Main. I slutet af september ägde här rum premiären af operan »Liebelel», text efter Artur Schnitzlers liknämnda skådespel, musik af Franz Neumann. Operan gjorde stor lycka och musiken, i Puccinis stil, berömmes såsom melodisk och väl instrumenterad.

Modest Menzinsky, den i Stockholm saknade operatenoren, har i Köln efter utförandet af Sigmunds parti i »Valkyrian» erhållit smickrande kritik af pressen och gjort stor lycka hos publiken. Man prisar hans kraftiga och nyansrika stämma, hans fördragsintelligens, goda sångmanér, sällsynta frasering och berömliga spel med varm naturlighet i framställningen.

Å Svensk Musiktidnings Expedition,
Kammakaregatan 6, finnes till salu

MELODISKA MINNESBLAD

4 Pianostycken — *Barcarole, Mazurka, Canzonetta, Nenia* — af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

För Porträttsamlare

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar, säljas billigt å tidningens expedition.

OBS.! Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM.

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmo-
nier af de bästa svenska och utländ-
ska fabriker i största lager till bil-
ligaste priser under fullkomligt an-
svar för instrumentets bestånd.

Obs.! Hufvuddepôt för Blüthners
och Rönischs världsberömda
Flyglar och Pianinos.

Ludvig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok-
och musikhandeln å 50 öre.

Svensk Musiktidnings Expedition.

Kungl. Musikaliska Akademien.

Jenny Linds stipendium

å 3,000 kronor, hvilket stipendium
afser att bereda svensk född, ogift
musikidkare, ej under tjugu och ej
öfver trettio år, tillfälle till utrikes
studieresa under ett års tid, förklaras
härmed ledigt.

Ansökningar, innehållande resplan
samt åtföljda af frejdebevis och intyg
om förmåga att hjälpligen förstå och
uttrycka sig på språket i det land,
där sökande afser att hufvudsakligen
vistas, jämte de handlingar, hvarmed
sökande önskar styrka sin kompetens,
emottagas af Kungl. Musikaliska Aka-
demiens sekreterare, hvilken meddelar
vidare upplysningar.

Ansökningstiden utgår den 14 no-
vember 1910, klockan 12 middagen.

Stockholm den 29 september 1910.

KARL SILVERSTOLPE.

Karl Valentin.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gam-
la tider, Valse mignonne, God
natt! af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

Säljes och rekvireras hos Svensk Musik-
tidnings Expedition, Kammakaregatan 6.

OBS.! Billig och verksam
annonsering om Musiklek-
tioner, Musikalier och Mu-
sikinstrument i Svensk Mu-
siktidning.

På Wihl Hansens Musikforlag —
Nordisk Musikforlag - Köpenhamn:

Carl Cernys Studieværker

udvalgte og bearbejdede af Heinrich
Germer - Bd. I—IV å 2 kr.

Tryckt i 400,000 exlr.

Ludvig Schytte Melodiske Special-Etuder

op. 75. H. 1—10 å kr. 1:25; 1 Brudte
Akkorder; 2 Triller og Tremolo; 3 Ok-
taver; 4 Med skiftende hænder; 5
Rytmske og polyrytmske Etuder; 6
Legato og Staccato; 7 Etudes for
venstre Haand; 8 Terzer og Sekster;
9 Akkordgreb; 10 Pedal-Etuder.

Mathilde Marchesi Sangskole

(dansk og fransk tekst)
3 dele å 2 kr. 50 öre. — Kplt 6 kr.
Tryckt i 4,000 exlr.

Ny praktudgave af Mozarts Sonater

ved dr. Hans Bischoff. Pr. 3 kr.

J. G. Malmström
**PIANINON
FLYGLAR**
Göteborg.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god tek-
nisk och verkligt musikalisk utbildning,
meddelas af undertecknad till moderat
pris. Anmälan kan äfven ske skrift-
ligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och
3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.
Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården.
Frans J. Huss.

- Innehåll -

Bronislaw Huberman (med porträtt). —
Harold Bauer (med porträtt). — Musikens
ursprung (forts. o. slut). — Nuvarande ope-
rahusets första decennium (forts.). — »Don
Juan»-jubileer. — Paganiniviolinen. Ett åter-
uppväckande från de döda. — Från scenen
och konsertsalen. — Musiknotiser från huf-
vudstaden och landsorten. — Från andra
land. — Annonser.

— Svensk Musiktidning. —

Nordiskt Musikblad. — 30:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —
utgifves 1910 efter samma plan som förut, innehållande **populär läs-
ning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier** etc. Tidnin-
gen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kro-
nor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expedition-
en, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musik-
handeln, å posten och tidningskontor. I landsorten bäst å po:ten.**

OBS.! Biografier och porträtt i N:o 1: Signe Rappe (som Margareta
i Faust) — Carl Aug. Söderman — Harald Torsslow; i N:o 2: Juan
Manén — Brüssel-stråkkvartetten; i N:o 3: Wassili Safonoff — Armas
Järnefelt; i N:o 4: Lady Wilma Neruda-Hallé — Frédéric Chopin; i
N:o 5: Franz Neruda; i N:o 6: Ludvig Norman — Ignaz Friedman; i
N:o 7: Franz von Vecsey — Carl Reinecke; i N:o 8: Wihl. Peterson-
Berger — Leo Blech; i N:o 9: Giovanni Sgambati; i N:o 10: August
Söderman; i N:o 11: Yvonne de Tréville — Pauline Viardot-Garcia. i
N:o 12: Robert Schumann — Otto Nicolai; i N:o 13: Hans von Stedingk
— Ludwig Hess; i N:o 12: Gottfried Galston — Kathleen Parlow.